

करणा- 2] आंतरराष्ट्रीय व्यापारचे लिप्यांग

~~Absolute cost Advantages~~
(Absolute cost Advantages)

* गिरपेस खर्च लाभ लिप्यांग -

(Absolute cost Advantages)

* मंडम स्मिथ - गिरपेस खर्च लाभ लिप्यांग -

मुळा आंतरराष्ट्रीय व्यापारामध्ये समविभागाती गन्धने लाभ मिळतात या एकाच मुख्यत्वावर मंडम स्मिथ यांनी भर दिलेला आहे. ज्या वस्तूच्या उत्पादनाच्या बाबतीत देशाचा बराच देशांपेक्षा उलगात्मक लाभ मिळतात त्या वस्तूच्या उत्पादनात देशा विशेषीकरण करतो. ज्या गन्धांमुळे देशांतर्गत वस्तूचा विनिमय होत असतो. तेच गन्ध आंतरराष्ट्रीय वस्तूच्या विनिमयाचे नियंत्रण करतो. असे मंडम स्मिथने दाखवून दिले आहे.

मंडम स्मिथच्या मते "ज्या वस्तू उत्पादित करणे, खरेदी करण्यापेक्षा अधिक मद्यता पडता असेल तर त्या वस्तू गन्धार करण्याचा प्रयत्न करणे हे सुव्य कुंडेल प्रयत्नाने गन्ध असतो. शिंपी स्वताचे जोडे गन्धार करण्याचा प्रयत्न करीत नाही तर तो चांवाकडून खरेदी करतो. चांभार स्वताचे कपडे शिवण्याचा प्रयत्न करत नाही तर तो शिंवाकडून खरेदी करतो. एखाद्या जर एखादी वस्तू आपणाला स्वता किंमतीत उलज्या देशाकडून मिळत असेल तर मद्या वस्तूचे उत्पादन करण्याऐवजी आयात करणे फायद्याचे असते."

પચાસા દેશાલા પચાદી વિશિષ્ટ વનઝ
 કચાદી કચાને કાદી જેકાગિક લામ મિકાન.
 કદા, માકાલા હાપુસ માંબાન્યા કચાદના ગે જેકાગિક લામ
 મિકાન ગે ફેલકલા ગાદી. માગી હાપુસ માંબાને કચાદના
 ફેલકલા છાવણને મસલ્યાસ માકાન્યા કચાદના રચચિસા
 ૩૦ ૫૮ અધિક રચ ફેલકલા કચાલા લાગેલ. મ્હનુગ ફેલકલા
 હાપુસ માંબાની માયાન કરગે દિગમે હોઈલ.

મંડમ સ્મિથન્યા મગે પકા
 વનઝન્યા કચાદનાન્યા ઠાલગીન નિરપેસ રચ લામ વ કલચા
 વનઝન્યા ઠાલગીન નિરપેસ રચ ગોચાની રિયેની મસેલ
 નચ માંકરાજીય વ્યાપાર કુદ ધેગે. થાનચ અર્થ પ્રયેક
 દેશ જ્યા વનઝન્યા કચાદનાન્યા ઠાલગીન નિરપેસ રચ
 લામ મસેલ ની વનઝ નિયનિ કરેલ માગી જ્યા વનઝન્યા
 ઠાલગીન નિરપેસ ગોચાની રિયેની મસેલ ની વનઝ
 માયાન કરેલ. મંડમ સ્મિથ થાંની પુઠીલ કચાદનાન્યા
 સાદાચાગે હા નિધ્યાન લ્યલ ફેલા માદે.

L. માકાન માગી બાંગલાદેશ કાલે રોગ દેશ માદેન વ ને
 કાપડ વ કુટ (ગાગ) કચાદના કરનાન વોન્દી દેશાનિલ
 વોન્દી વનઝન્યા રચ કચાદના રચ સમાન મોગલેલ
 માદે.

દેશ	પતિ જગ કચાદનાન્યા		રચ (સમા)
	કાપડ	કુટ (ગાગ)	
માકાન	5	10	
બાંગલાદેશ	10	5	

ગણતંત્રતા અને વ્યક્તિય રીતે જો મારનાર
કાપડ ઉત્પાદનાર સમ સમયે કાર્યક્ષમ આદેશ નર લાંબા
દેશોનું જુદા ઉત્પાદનાર સમ સમયે કાર્યક્ષમ આદેશ .
મધ્યમ ભાગે ત્યાંજો કાપડનાર ઉત્પાદનાર મારનાર
લાંબાદેશનાર ઉત્પાદનાર ઉલતેને નિરપેક્ષ લાભ મિલકો
નર લાંબાદેશનાર જુદા ઉત્પાદનાર મારનાર નિરપેક્ષ
લાભ મિલકો. મારનાર કાપડ ઉત્પાદનાર લાંબાદેશનાર
મેળાવ કાપડ ૧ જુદા મધ્યમ નિરપેક્ષ ઘટક ઉત્પાદકોની
ઉલતે કરતાં નાજી કરતાં રીતે.

મારનાર કાપડ ઉત્પાદનારની
નિરપેક્ષ ઘટક ઉત્પાદકો.

મારનાર કાપડ ઉત્પાદનારની નિરપેક્ષ ઘટક ઉત્પાદકો.

મારનારની ૦.૨ તર કાપડ

લાંબાદેશનારની ૦.૧ તર કાપડ

દી જુદા નિરપેક્ષ ઉત્પાદકોની

મારનારની ૦.૧ તર જુદા

લાંબાદેશનારની ૦.૨ તર જુદા ને મધ્યમ આદે.

થોડવાનું મૈત્રમ રમિયા મરિ જા
ઉત્પાદનારની લાંબાનું જાદ દેશનાર ઉલતેને મધ્યમ
લાભ મિલકો મલેવ ત્યાં વજરે ઉત્પાદન કરતાં ત્યાંની
નિયતિ કરાવી આરિ ઉલતેને જા વજરે ઉત્પાદન
થઈ મધ્યમ રીતે ત્યાં વજરે આથાન કરાવી. મરિ
પ્રકાર નિરપેક્ષ થઈ લાભ નાજાર મૈત્રમ રમિયા થાંત્રી
આપવા નિધનાર માંડેલા આદે.

9

* રિકાર્ડોના ઉલ્લાસનું સ્વર્ણ લાભ સિદ્ધાંત

Theory of comparative cost Advantages
David Ricardo.

મૂંઝમ સિદ્ધાંત નિકપેશ સ્વર્ણ લાભ સિદ્ધાંતની લઘુ શોધના કારણવાળી રિકાર્ડો યાંત્રી આપેલા સિદ્ધાંત માંડેલા છે.

કેલીડ રિકાર્ડો યાંત્રી 1817 મध्ये પ્રકાશિત કેલેબ્રા "The principles of Political Economy & Taxation" યા ગ્રંથમાં આપેલા

સિદ્ધાંત માંડેલા યાંત્રી મને ડયા વસ્તુના ઉત્પાદનના લાભની વેચાણ વિક્રોધ લાભ મેળવી શકે વસ્તુના ઉત્પાદનના વેચાણ વિક્રોધીકરણ કરાવે કિંવા રિકાર્ડોના મને "જો વસ્તુ ઉત્પાદનના સ્વર્ણ આપેલા વેચાણમયે અધિક થશે ત્યાં વસ્તુની માયાન કુચી જાણે ડયા વસ્તુના ઉત્પાદન સ્વર્ણ જાણ વેચાણના કુચીને આપેલા વેચાણ કમી થશે ત્યાં વસ્તુની નિર્માણ કરાવી." સમાન્ય માધ્યમો વિવિધ વસ્તુ ઉત્પાદન દેશ અલબાને રિકાર્ડો યાંત્રી વસ્તુના ઉત્પાદન સ્વર્ણ સમ સ્વર્ણવિદ્ય કરાશે. કાલે માનવે છે.

✓ રિકાર્ડોના સિદ્ધાંતની ગદીતે

✶ પહેલ કાદી ગદીતે માદેન રિકાર્ડોના સિદ્ધાંતની

① પદ્ય વોન્ય વેશ છે આને ને વોન્ય વસ્તુના વિનિમય કરાણ મ્થાન (2x2) હે પ્રતિમાન રિકાર્ડો ને માંડેલ છે.

(६) सभ हा सभन्याचा उत्पादन धरक असुन सभाच्या स्वयंपूर्ण वस्तुचे मुख्य स्रोत.

(७) सभचे सार्वी नग एकजीनसी आहे.

(८) उत्पादनचे धरक देशागल्या देशात पुर्ण गतिशील असताना परंतु इतर देशातील देशात ते पुर्ण अगतिशील असताना.

(९) दोन्हीही देशात विवेक उत्पादन फलदायी नियमावलीत उत्पादन होणे.

(१०) वास्तविक स्वयंपूर्ण सभाव आहे.

(११) वस्तु बाजार आणि धरक बाजारात पुर्ण स्वयंपूर्ण असणे.

(१२) दोन्हीही देशात पुर्ण रोजगारक्षमता पाळी असणे.

(१३) दोन्हीही देशात मुक्त व्यापाराचे अस्तित्त्व असुन दोन्हीही देशात आयात - निर्यातीवर बंधन लावली नाहीत.

* सिध्दांताचे स्पष्टीकरण - रिकार्डोने मंडळानिगिच

उदाहरणाच्या दाखव्याने उत्पत्तात्मक स्वयंपूर्ण गत्य लक्ष केले आहे. त्याने इंग्लंड व पोर्तुगाल असे दोन देश आणि कापड व दाऊ अशा दोन वस्तु गृहीत घेतल्या आहेत. या वस्तुंचे उत्पादन विवेक स्वयंपूर्ण होणे आणि सभ हा एकमेव उत्पादन धरक आहे त्यामुळे वस्तुंच्या

પત્રિ અ જગત્વા ઉત્પાદન રત્ત સમ જગતમથ્થે મોગલ્વા જાતો. રિકાર્ડોંચે અંકગતિતીય વિશ્લેષણ પુત્રીલપુત્રાંચે માંદ.

દેશ	ઉત્પાદનત્ત્વા સમ રત્ત		દેશાંતરત્તિ વિતિમત્ત્વ (દેશાંતરત્તિ લ્પાપમકારત્તિ)
	વાત્ત	કાપડ	
પોર્તુગલ	80	90	80.90 મ્થળે 1 જગ વાત્ત = 0.89 જગ કાપડ
ફ્રેંચ	120	100	120.100 મ્થળે 1 જગ વાત્ત = 1.2 જગ કાપડ
ઉત્પાદનત્ત્વ અર્થ ગુણોત્તર	$\frac{80}{120} = 0.67$	$\frac{90}{100} = 0.90$	

પરીલ ઉદાહરણાત્ત્વ પોર્તુગલત્ત્વા ફ્રેંચ પેશા લોંદીધી વત્તઅંચા ઉત્પાદનાત્તિ તિરપેશ રત્ત લામ અધિક માંદ. કારણ કાપડ ઉત્પાદનાત્તિ 1 જગ કાપડલાત્તિ પોર્તુગલત્ત્વા 90 સમિક તર ફ્રેંચત્ત્વા 100 સમિક લાગનાત્તિ (90 < 100) તર વાત્ત ઉત્પાદનાત્તિ 1 જગલાત્તિ પોર્તુગલત્ત્વા 80 સમિક તર ફ્રેંચત્ત્વા 120 સમિક લાગનાત્તિ (80 < 120) તથાપિ વાત્ત ઉત્પાદનાત્તિ પોર્તુગલત્ત્વા ફ્રેંચ પેશા ઉત્પાદનત્ત્વ લામ અધિક માંદ. કાપડ ઉત્પાદનાત્તિ ગુણોત્તર 90 માંદ તર વાત્ત ઉત્પાદનાત્તિ ગુણોત્તર 80 માંદ 100 રાંત્રી ઉત્પાદન કેલ્લાસ

120
80 < 90 પેશા તર કલત્તિકે ફ્રેંચત્ત્વા લોંદીધી
120 100 વત્તઅંચા ઉત્પાદનાત્તિ તિરપેશ તોર માંદ.
પરંતુ કાપડ ઉત્પાદનાત્તિ તોર કમી માંદ છે.
આપનાત્તિ 100 / 90 < 120 / 80 પેશા ત્ત્વા ગુણોત્તરત્તિ

असात येने म्हणून पोडिंगाला वारु उत्पादनात विक्री-
रत करावे आणि त्याचे अतिरिक्त उत्पादन इंग्लंडला कापडच्या
बदल्यात द्यावे तर इंग्लंडला कापड उत्पादनात विक्री-
करत त्याचे अतिरिक्त उत्पादन पोडिंगाला वारुच्य।
बदल्यात द्यावे या व्यापारात दोघांचाही फायदा आहे.
थोडक्यात पोडिंगाला कापड उत्पादनापेक्षा वारु उत्पादनात
इंग्लंडवरील उलगात्मक लाभ अधिक आहेत. थोडक्या
इंग्लंडच्या वारुगील मोठे पोडिंगालवरील गोंटा कापडापेक्षा
अधिक आहे. थोडक्यात रिकार्डोच्या मते उत्पादनाच्या
सम खर्चिकता कोठल्या वस्तूचे उत्पादन करावे हे प्रत्येक
वेदा ठरवितात.

१) रिकार्डोच्या लिष्ठांतावरील टिका - रिकार्डोच्या लिष्ठांताव-
रील फुलिल काही टिका करणाना आल्या आहेत.

१) सम खर्च हा एकमेव खर्च नाही - रिकार्डोने असे
जुहीत धरले आहे की आंतरगत विनिमय दर हा केवळ
वस्तु व सम खर्चिकता ठरतो. परंतु टिकाकारांच्या मते
वस्तु उत्पादनासाठी सम खर्च एकमेव उत्पादन धरत नाही
तर वस्तूच्या एकूण उत्पादन खर्चात अ सम खर्च व्यतिरि-
क्त इतर खर्चाही समावेश होतो.

२) रिकार्डोच्या लिष्ठांताने असे जुहीत धरले आहे की,
उपभोक्त्याच्या परांगी, उत्पादन फलने आणि धरत
विनय। कायम असताना त्यांच्यात बदल होत नाही.
परंतु आजच्या गतिमान जगाना या सर्व धरकामध्ये
बदल होत असतो. त्यामुळे लिष्ठांतील समान्य

વિશ્લેષણાત્મક કાલેલે નિષ્કર્ષ જાનિમાળ જગાવા
ભાવ્યુ દોગાર તાદી.

૩) સત્તાગતવાદી મંદશિલાતાંતી વાદ્યુક સ્વચ્છિડે કુલસ
કેલેલે માદે. પરંતુ માંદરાહીય વ્યાપારીમય
વાદ્યુક સ્વચ્છિ હા મદાવ્યા સ્વચ્છિ મલુત વાવરુત
અપાદતાયે મુલત્ય નિશ્ચિત હોતે. થાકેલે થા નિધ્યાંગાતી
કુલસ કેલેલે માદે.

૫) થા નિધ્યાંગાતી લોત વેશ, લોત વસત, આતિ કુ
અપાદતા ઘટક મ્હોતય $2 \times 2 \times 1$ હે પ્રતિમાતી
ગ્રહીત થયલેલે માદે. તથાપિ પ્રત્યેશાત વ્યાપારીત કા
પેશા મધિક વેશા મધિક વસત આતિ મતિક ઘટક
લદમાતી હોત મલતાત. થા વિચાર થા નિધ્યાંગાતી
કેલા તાદી.

૬) સત્તાગતવાદી નિધ્યાંગાતી મદાવ્યા લોત મ્હોત
થા નિધ્યાંગાતી ગ્રહીત થયલેલે કુત રોજગાર પાતકીયે
મલિતય થય. પરંતુ પ્રત્યેશાત મલિતયવલેત કુત
રોજગારતી પાતકી તલતે. મલે કેલસતે વાવરુત
વિલે માદે. થામુલે હા નિધ્યાંગ મવાસાવ લરતે.

૭) થા નિધ્યાંગાતી મલે ગ્રહીત થયલે માદે કી પ્રતિક
મમિકતી કાર્યસમાત લમાત મલતે. પરંતુ પ્રત્યેશાત
મમાતી કાર્યસમાત મિજાત મલતે. મ્હોતય મમિકા-
તી નિમાત અપાદતાતુલક થાંતી વેગતયે ૧૨
નિશ્ચિત હોતાત.

૧) લિધ્યાંગાને કાલે ગદીન થયેલે કાલે કી વોલેન્ટીર દેશાન મુજા વ્યાપાર કામીન્યાન કામીને. પરંતુ વ્યાપાર વેલા કાયાન નિયતીવર વિવિધ શબ્દાકુતુબ લંબને રાકલી જાનાન. તામુકે તામ્યા પરિભાષ કાયાન - નિયતિ વ્યાપારાવર હોનો.

૨) કાદી વસંત્યા કાપાદનાન દેશાલા નેલનિકે લામ મીઠા તાલનાન દેશીલ દેશા થા વસંતે કાપાદન કાપલ્યા દેશાન ચાલુ લેવો. હે તુલનામક રાજ લામ નાપાશી વિલંગાન કાદેન.

૩.૨ આંતરરાષ્ટ્રીય વ્યાપારાચા આધુનિક લિધ્યાંગ / હેવર હેવર આંદોલીનચા લિધ્યાંગ - (HOT THEORY)

હેવર આંદોલીનચા લિધ્યાંગાલા આંતરરાષ્ટ્રીય વ્યાપારાચા આધુનિક લિધ્યાંગ કાલે મ્હોનાન હા લિધ્યાંગ તુલનામક રાજ લિધ્યાંગાલા કાલે લેવના તાદી નર તાલા કાદાર લેવો. કાપાદન રાજમિથર તુલનામક પુરક કા નિમતિ હોનો થાવે કાનર લાનાન લિધ્યાંગાલા લેના કાલે તાદી ને આંદોલીનને કાપલ્યા લિધ્યાંગ લિલે કાદે.

આંતરપ્રાદેશીય વ્યાપારાચા પુરક વિવિધ પુકાર મ્હોજો આંતરરાષ્ટ્રીય વ્યાપાર કાલે કાલે કાલે આંદોલીનચા મત કાલે. વિવિધ પુદેશ કિલ દેશ થાંગા થાક દેશાચા કાલમાન પ્રમાણાન લામલેલે લામલેલે કાલમાન. કાદી દેશાંકડે કાંડવલ વિપુલ કાલો નર કાદી દેશાંકડે કામ વિપુલ કાલો. મ્હોજો આંદોલીનચા લિધ્યાંગ કાલે લાંગાનો કી "કાંડવલચા (લાંગાન કીમીન દેશ) કાંડવલ પ્રથાન વસંતી નિયતિ કાલો. લાનર કામચા લાંગાન કીમીન

અલલેલા દેરા સમપ્રધાન વસત્તી નિયતિ કરતો.

ઘટક પેગવેશિયમથી અલમનગા.

ચામુકેચ માંતરાહીય વ્યાપાર હુક થોતો અસે મોદેલીની મન માટે. માંડવલ પ્રધાન વેશાતો માંડવલપ્રધાન વસત્તી નિયતિ હુકન સમપ્રધાન વસત્તી આયાન કરાવી નર સમપ્રધાન વેશાતો સમપ્રધાન વસત્તી નિયતિ હુકન માંડવલ પ્રધાન વસત્તી આયાન કરાવી. અલ્પ વ્યાપાર પોન્દીદી વેશાંતો અધિક લાભવાયક વરતો અસે મોદેલી તોતો સ્પષ્ટ કલે.

માંતરાહીય વ્યાપારવ્યા નિષ્કાંતી

સિદ્ધાંતની ગુદી -

દેવસ્યર મોદેલીત રાંચા નિષ્કાંત પુત્રીલ કાદી પ્રમુલ ગુદીતંવર આશરલેલા આદે.

① લા સિદ્ધાંત $2 \times 2 \times 2$ પ્રતિમાત આદે મ્હળકેચ નિષ્કાંત ન વોન વેશા, વોન વસત્ત માતી ૨ ક્યાદન ઘટક (સમ, ૦ માંડવલ) ગુદીત થરલે આદે.

② વસત્ત વજાર ૦ ઘટક વજારાત પુર્ત સ્પર્થે અસિતવ અસા.

③ લંલસાશાંમથ પુર્ત રોગવાર પાતલી આદે.

④ વેગવેશકયા પ્રદેશાત ક્યાદન ઘટકમથા ઉપલબ્ધતોન લંલસાતમક સ્વરૂપાત મેદ અસતતાત પાંડુ અસતતાત મક હલ્લયા પકડીતલી અસતતાત.

⑤ વોન (વેગવેશકયા વસત્ત) ક્યાદન પલંતમેથ ઘટક તીવ્રતા વેગવેશકી અસા. કાદી સમ પ્રધાન તાર કાદી

भांडवल पुर्वात असतात.

७) वेगवेगळ्या वस्तूसाठी वापरलेले गंतवळ वेगवेगळे असते.

८) एकाच प्रदेशात उत्पादन होतू पुढी गतिशील असतात परंतु भांडवराशीय पातळीवर ते अगतिशील असतात.

९) वाहतूक खर्चात अभाव असतो.

१०) दोन देशात मुळा व अनिर्वह व्यापार असतो.

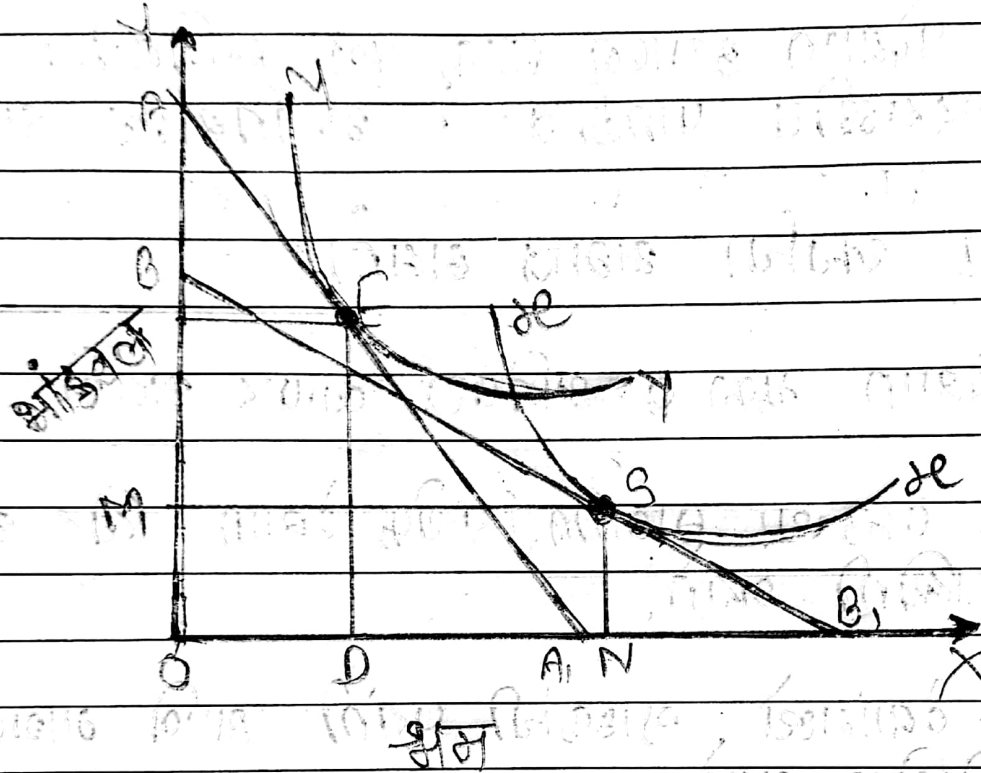
११) प्रत्येक वस्तूच्या बाबतीत प्रत्येक देशात खिद उत्पादन फलंजी स्थिती असते.

१२) दोन्ही देशांमध्ये ग्राहकांची पसंती आणि मागणीची रचना विविध असते.

१३) ग्रांरिक शाखांमध्ये कोणताही वेग होत नाही.

* विद्यार्थांचे स्वलीकरण - (अ) भाषाविषय। एकाच लक्ष्यीकृत हक्कच आहे। ही हीन यंत्रां च्याक देशांची मो मुलका मुलका होतू किमतीच्या व्यसपात लक्ष्य फेरी आहे. जर सध्या A या देशात भांडवल उलवणे व्यस मंजेल तर A या देशात भांडवल मुलका आहे तर B या देशात समिक व्यस मंजेल तर B या देशात सम विपुल आहे। ह्या आपणाल पुढील प्रमाणे विहीत चेंडव.

$(C/P \mid P/L) A \leq (C/P \mid P/L) B$ येथे $(C/P \mid P/L)$ अडवलेला
मांडवळ व समान किंमत आहे तर A व B देशांची
रावे आहेत. पुढील आकृतीला दे एक देशांची
मुलवळता खळ करिता येईल.

$AA_1 = A$ देशा देशाची एक किंमत देवा

$BB_1 = B$ देशा देशाची एक किंमत देवा

$X =$ समप्रचारा वळ

$Y =$ मांडवळ प्रचारा वळ

$xx = 'X'$ वळचा समप्रचारा वळ

$yy = 'Y'$ वळचा समप्रचारा वळ

आकृतीत मांडवळ, समप्रचारा वळ व
एक मांडवळ उभ्या, समप्रचारा वळ मांडवळ या एकत्र प्रचारा
वळवळ आहे. AA_1 ही A देशा देशाची एक किंमत देवा
तर BB_1 ही B देशा देशाची एक किंमत देवा आहे. xx व
 yy वळचा सम प्रचारा वळ व yy ही Y वळचा

लमउपादण वक्र आहे. हे विडुमष्टे ५५ या ५ वक्रांचा
 लमउपादण वक्र AA, हे A या देशाच्या घटक किंमत
 देवला लपव करतो. यानाच अर्थ A देशात ५ वक्रांच्या
 उपादणालाही ०B व एवढे मांडवळ तर ०D एवढे सम
 लागतात. म्हणजेच ०B जास्त आहे ०D पेक्षा (०B > ०D)
 म्हणून हा देश मांडवळ विपुल आललेला देश आहे व तो
 ५ हा या मांडवळप्रधान वक्राची नियति करतो. तर
 ३ या विडुमष्टे XX च हा X वक्राची लम उपादण वक्र
 आलेली आहे ०B, या B देशाच्या घटक किंमत देवला
 लपव करतो. म्हणून X या वक्राच्या उपादणालाही B
 देशात ०M इतके मांडवळ तर ०N एवढे समिक
 लागतात. म्हणजेच ०M < ०N पेक्षा या अर्थ B हा
 देश समन्वय विपुलता आललेला देश आहे. म्हणून
 आलेलीगत्या मते A देशात ५ या मांडवळप्रधान वक्राची
 नियति करून X या समप्रधान वक्राची सायाग करावी
 तर B देशात X या समप्रधान वक्राचे नियति
 करून ५ या मांडवळप्रधान वक्राची सायाग करावी.

(७) चांगिली उदाहरणाद्वारे स्पष्टीकरण

(समजा A आणि B हे दोन देश आहेत. या देशातील मांड उपादण घटकाचे स्थिती पुढीलप्रमाणे आहे.)

साधने	A देश (किंमत)	B देश (किंमत)
भूमी	1 रु	20 रु
सम	600 रु	100 रु

भांडवल

80 रु

150 रु

समजा X आणि Y या दोन व्यक्ती निमिती करावयाच्या आहेत त्यासाठी उपादन घटकाची पुढीलप्रमाणे आवश्यकता आहे.

X व Y व्यक्तीसाठी लायनॉची आवश्यकता

लायनॉ	X व्यक्ती साठी (मो. ८०)	Y व्यक्तीसाठी (मो. ८०)
भूमी	100	2
सम	1	1
भांडवल	1	112

वरील दोन्ही नकल्यांचा आधार घेऊन आपणाला A आणि B देशात X आणि Y व्यक्तींची उपादन खर्चाची स्थिती कशी राहिल हे लक्षात घेऊन घेतील.

✳️ उत्पादन खर्च स्थिती ✳️

साधने लायनांची किंमत
A देशा | B देशा

साधने	लायनांची किंमत		X वस्तूलाठी		X वस्तूचा उत्पादन खर्च		Y वस्तूलाठी		Y वस्तूचा उत्पादन खर्च	
	A देशा	B देशा	लायनांची किंमत	A देशा	B देशा	लायनांची किंमत	A देशा	B देशा		
गमती	1 रु	20 रु	1000	1000	20000	2	2	40		
झीम	600 रु	100 रु	1	600	100	1	600	100		
भांडवल	80 रु	150 रु	1	80	150	1/2	40	75		
				1680	20250		642	215		

परील नजरावतून असे स्पष्ट होते की
 ① A देशामध्ये X वस्तूची किंमत 1680 रु आहे कारण
 A देशात जमिनी मुबलक असल्यामुळे X वस्तूचा उत्पादन
 खर्च कमी राहिला आहे. हाउसट रान वस्तूची किंमत
 B देशात 20250 इतकी आहे कारण या देशात जमिनीची
 रेंवाई असल्याने जमिनीलाठी प्यावा लागला. B मोठ्या
 A देशाच्या तुलनेत अधिक आहे.

② Y वस्तूची किंमत B देशात 215 रु आहे तर स्थान
 वस्तूची किंमत A देशात 642 रु इतकी आहे म्हणजेच
 A देशाच्या Y वस्तूचा उत्पादन खर्च अधिक आहे.

ओद्येलीतच्या लिष्ठागाठुसार म
 छ देवा x वस्त्या उत्पादनाग विशेषीकरा करुन
 त्याची छ देवाला नियमि करेल . गर छ देवा y वस्त्या
 उत्पादनाग विशेषीकरा करुन त्याची म देवाला नियमि
 करेल . अले केव्यारि म आरि छ या दोन्ही देवांता
 दोन्ही वस्त्ये उत्पादना आपल्याच देवाग न करुन
 ज्या वस्त्या उत्पादनाग दुवगात्मक काम खुच ओह
 त्या वस्त्ये उत्पादना करावे . आरि त्याची नियमि
 दुवगा देवाला करावी व त्याच्या बदल्याग ज्या
 वस्त्या उत्पादनाग दुवगात्मक खुच अधिक
 ओह त्या वस्त्ये आयना करावी .

* ओद्येलीतच्या लिष्ठागावरील टिका / भाषेप -

① ओद्येलीतचे (2x2x2) प्रतिमाग लाख्या गूदीगाव
 आधारीग आहे . अशी टिका केवी जागे . परंतु हे
 प्रतिमाग योग्य वाटा नाही .

② या लिष्ठागांमध्ये देखील पूर्ण स्पष्टि आरि पूर्ण
 रोजगार गूदीग घरण्याग आवे आहे . परंतु फुवझाग
 छ दोन्ही गूदीगे अस्मितात येगे शक्य नाही .

③ लगानग लिष्ठागाप्रमाणेच छ लिष्ठाग देखील विवि
 शील लिष्ठाग आहे . तो फका एका विशिष्ट वेळेला
 अर्थव्यवस्थेची वेबिळ्ये सांगते . बदलाया अर्थव्यवस्थेग
 छ लिष्ठाग अपुरा वरुन .

④ ओद्येलीतच्या लिष्ठागे अले गूदीग घरवे आहे की
 दोन देवांमध्ये एकाच वस्तुलागी वापरण्याग येवारी

उपादन तरे एकजिठावी असतात. परंतु प्रत्यक्ष
एकाच वस्तूसाठी दोन देशांमध्ये वापरली जाणारी तरे
वेगवेगळी असतात.

उदा. कापड, हातमागावर गलेच थंगमागावर देखील गथार
केले जावु शकते.

(५) ओद्येलीनच्या मी उपादन घटकान्वया सुवर्णात्मक
किमती त्यांच्या पुरवठ्यावरून देतात. म्हणजेच मागणी
पेक्षा पुरवठा हा घटक महत्त्वाच्या मानला जातो. परंतु
प्रत्यक्ष उपादन घटकान्वया किमती देविण्यामध्ये
मागणी हा घटक महत्त्वाच्या घटक आहे. याचा विचार
था लिह्यांताने केला नाही.

(६) ओद्येलीनच्या लिह्यांत हा काही गहीतांवर आधारलेला
असल्याने तो व्यावहारिक जीवनात अवास्तव असा आहे.

* लिऑनटिफचा क्रोद्याभास - (१९५७)

ओद्येलीनच्या लिह्यांतानुसार
मुळतः उपादन घटकान्वया लाह्याने उपादन केलेल्या
वस्तूची देवा नियमि करतो आणि दुर्मिळ उपादन घटकान्वया
साध्यच्याने उपादन होणाऱ्या वस्तूची देवा आयात
करतो. लिऑनटिफ यांनी लव १९५७ मध्ये अमेरिकेच्या
आयात नियमि द्याने अस्थाप केला. त्यावेळेस अमेरिका
हा मांडवल विपुल देवा होता. त्यामुळे कुणीही अला
निष्कूल काढेल की अमेरिका मांडवल पद्यात वस्तूची
नियमि करतो आणि समप्रधान वस्तूची आयात करतो.
लिऑनटिफने अमेरिकेन नियमि
१. दसवस औबश्ने कमी करण्यासाठी आणि आयात प्याची

०५३ +११ । दलबल डौलने वाढविण्यासाठी लागणाऱ्या
उपाय हातकाच्या वापरावर होणाऱ्या परिणामाचे
मोजमाप केले त्यांनी मांडवले व सम देवाच धरु
विश्रांत होले. त्याउल्लेख अमेरिकेच्या वावणीत उढीव
ल्लिनी आढळली.

	તિથિ વ્રત	શ્રાવણ પર્ણી વ્રત
1) માંડવલ (૦૦૦ ડૉલર)	2551	3091
2) સમ (સમવર્ષ)	182	170
3) માંડવલ - સમગ્રી ૧૧૨	13.99	12.18

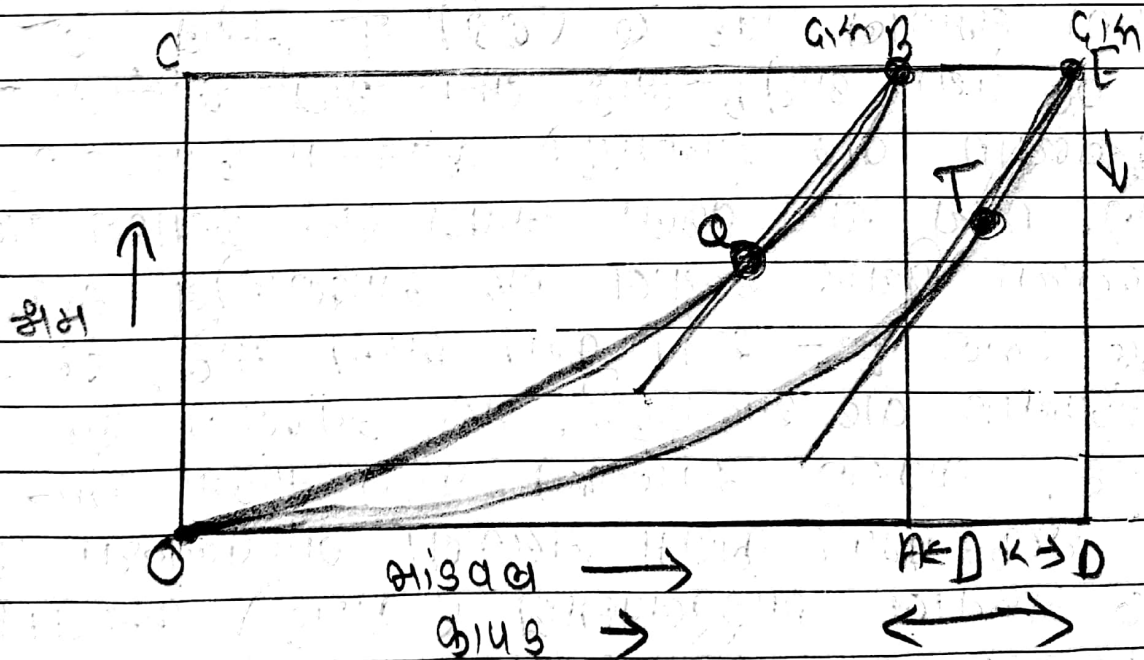
वरील नव्यावरून असे लक्षात येते की जियॉन उद्योगात उत्पादन 1 दलबल डोंबरने कमी केव्हाल ~~25~~ 255। डोंबर मांडवल व 182 समवर्ष मुक्त होताना नर आयात पयिची उद्योगात उत्पादन 1 दलबल डोंबरने वाढविण्यालाही 309। हजार डोंबर अधिक मांडवल व 170 समवर्ष अधिक सम लागताना. म्हणजेच अमेरिकेलाख्या मांडवल प्रचार सिमांत देशातुन सम प्रचार, परतची जियॉन व मांडवल प्रचार वरतची आयात होणे जियॉन उद्योगात मांडवल सम अगोमर 13.99 नर अर्थ आयात पयिची उद्योगात 18.18 इतके आहे. आयात

उद्योगात नियति, उद्योगापेक्षा मांडवलाचा अधिक वापर होतो. विमॉन्टिफन दिलेले हे विश्लेषण मोदीलीनचे गृह्य खोटे ठरविणे याबद्दल विमॉन्टिफने विरोधाभास लभले ठाव देण्यात आले आहे.

५) रबॅन्स्की प्रमेय -

मोदीलीनच्या निष्पत्त्यामध्ये पूर्वेकू देशातील उत्पादन घटकाचा पुरवठा समुदाय असतो हे मानलेले आहे. हे गृहीत कमी करून रबॅन्स्की यांनी या प्रमेयाचा अन्वय करायचा प्रयत्न केलेला आहे.

मांडवलाशीय व्यापारात सहभागी होणाऱ्या देशांपैकी एका देशातील उत्पादन घटकाचा पुरवठात बदल आल्यानंतर त्यांच्या व्यापारी संव्थावर काय परिणाम होतो याचा अन्वय करायचा प्रयत्न रबॅन्स्कीच्या प्रमेयांमध्ये करण्यात आला आहे. पेटी आकृतीचा वापर करून रबॅन्स्कीचे प्रमेय स्पष्ट करता येते.

आकृतीमध्ये मांडवला व सम या दोन घटकांचा पुरवठा OABC या चौकट आहे. या देशात

भांडवलच्या फुलवण समान्या। कुलनेजे अधिक आहे आणि
समाप्ती देवाइ आहे. कापड ही भांडवलप्रधान वस्तू आहे
आणि दाऊ ही समप्रधान वस्तू आहे. त्यामुळे हा देश
भांडवलप्रधान वस्तू म्हणजे कापड निर्यात करतो आणि
समप्रधान वस्तू म्हणजे दाऊ आयात करतो. ० हा कापडाचा
उत्तम बिंदू आहे. १२ व १ हा दाऊचा उत्तम बिंदू आहे।
देशात दाऊची आयात केली जाते।

समजा वृद्धीपूर्व व्यावहारिक
अंगोदर्या। समानेच बिंदू ६ हा आहे म्हा व गो कराक पेड
०६११ वर आहे त्याचा अर्थ कापड उत्पादनासाठी घरक
निष्ठा ०६ इतकी आहे. आणि दाऊतील १६ इतकी आहे
म्हणजेच कापडाचे उत्पादन अधिक होत आहे। १२ दाऊचे
उत्पादन कमी होत आहे. ८ व ०६ ७ १६१ म्हणजे
कापड उत्पादन ७ दाऊ आयातीपेक्षा अक्षा परिवर्तित
समजा भांडवलच्या। फुलवण्यात ११ इतकी वाढ झाली १२
घरक फुलवण्या। वाढत आता ०६८ अला होईल
आता समानेच बिंदू ६ ऐवजी ७ असेल ०७ हे अंश
० ०६ पेक्षा अधिक आहे. याचा अर्थ भांडवलच्या
फुलवण्यात वाढ झाल्यामुळे कापडाच्या उत्पादनात वाढ
होते. गेल्या त्या वेळेला आपण दाऊ उत्पादनातील
वदलाचा विचार केल्यास दाऊ उत्पादनातील घरक निष्ठा
१६ वरून ८ इतकी कमी झाली आहे. म्हणजेच
भांडवलाने वाढ झाल्यामुळे दाऊ उत्पादनात घरक झाली
आहे. यावरून रवॉन्कचे प्रमेय मांडता येते.
" घरक किंवा कायम अलगात। भांडवलच्या फुलवण्यात
वाढ झाल्यास भांडवलप्रधान (कापड) वस्तूच्या
उत्पादनात वाढ होते. आणि समप्रधान वस्तूच्या (दाऊ)
उत्पादनात घट होते. अक्षा प्रकारे रवॉन्की चांगली आहे।

दाखवून दिले की घटकांच्या किंमती बदलत राहतील परंतु मांडवलाच्या लाव्यात वाढ झाली तर कुलव्या वस्तुचे उत्पादन कमी होणे.

आंतरउद्योग व्यापार (Intra Industry Trade) (IIT) -

सन १९५० ते १९७० या काळात विकसित देशांमध्ये आंतरउद्योग व्यापार वेगाने वाढला होता. असा व्यापार लाव्यात परंतु काही प्रमाणात भेद असलेल्या वस्तुंचा होता. " ज्या वेळेस देशांमधील धारण लाव्यात प्रम प्रकारच्या वस्तुंची आयात- निर्यात करताना अशा व्यापाराचा आंतरउद्योग व्यापार असे म्हणतात.

उदा. इंग्लंड वित्तवला काश्ची निर्यात करतो त्याच वेळेला काल्ची आयात देखील करतो. तसेच युरोपातील देश अमेरिकेकडून गळ्याची आयात करताना परंतु त्याच वेळेस वेळेस जगातील इतर देशांना गळ्याची निर्यात करताना सर्वसाधारणपणे युरोपियन आर्थिक समुदाय निर्मितीद्वारे असा व्यापार वेगाने वाढलेला आढळतो. युरोपियन आर्थिक समुदायातील देशांमध्ये ७१% व्यापार असा प्रकारचा आहे.

आंतरउद्योग व्यापाराची गीप्रता पुढील प्रमाणे मोजता येते.

$$IIT_i = 100 \left[\frac{(X_i + M_i) - (X_i - M_i)}{(X_i + M_i)} \right]$$

IIT_i = वस्तुवरील आंतरउद्योग व्यापार

X_i = वस्तूच्या निर्यातचे मूल्य

m_i = वस्तूच्या आयातचे मूल्य

देशातील काढल्या निर्यातचे मूल्य 15 दशलक्ष डॉलर आहे आणि काढल्या आयातचे मूल्य 10 दशलक्ष डॉलर आहे. या परिस्थितीत आंतरउद्योग व्यापारची तीव्रता पुढील प्रमाणे राईल.

$$IIT = 100 \left[\frac{(X_i + m_i) - (X_i - m_i)}{(X_i + m_i)} \right]$$

$$= 100 \left[\frac{(15 + 10) - (15 - 10)}{(15 + 10)} \right]$$

$$= 100 \left[\frac{25 - 5}{25} \right]$$

$$= 100 \left[\frac{20}{25} \right]$$

$$= \frac{4}{100} \times 20 = 80\%$$

आंतरउद्योग व्यापार निर्माण करणारे घटक -

1) सांख्यिक वस्तूची आयात - निर्यात -

दुसऱ्या देशांना निर्यात करताना यादी मध्युन देशा कडी वस्तूची आयात करताना.

उदा. हाँगकॉंग व सिंगापुर देशा जपाणकडून इलेक्ट्रॉनिक वस्तुंची आयात मोठ्या प्रमाणात करतात आणि त्याच वस्तुंची निर्यात थायलंड इंडोनेशिया आणि मलेशियाला करतात.

(2) हंगामी व्यापार -

हंगाम ठांवर से देवातुन सोती वस्तुंची निर्यात केली जाते. तर हंगामापूर्वी प्रत्येक त्याच वस्तुंची आयात केली जाते.
उदा. वि-विधाने, खो, फळे इ.

(3) विदेशात्मक अपादने -

काही वस्तु लावल्याच असताना परंतु वेगवेगळ्या देशांनी त्यांच्यामध्ये काही फरक किंवा लुधाळा केलेल्या असताना त्यामुळे त्या वस्तुंचा एक स्वतंत्र वाहक वर्ग निर्माण होतो. त्यांना त्याच प्रकारचा वस्तु हवा असताना

उदा. भांडा, मोटार कार, मोटार लायक वस्तुंची निर्यात करतो त्याच वेळेस दुसऱ्या देशाकडून मोटारकार व मोटार लायक वस्तुंची आयात करतो.

(4) वाहतूक खपतीच मिळता -

देशाचा विकासा प्रसंग असल्यास वाहतूक खपती काळकर करण्यासाठी आंतर राष्ट्रीय व्यापार निर्माण होतो. लमजा चेन्नई मध्ये पंजाब मधून गांधीची आयात करणे राष्ट्रीयीच्या दृष्टीने अधिक खर्चिक असते. म्हणून चेन्नईला लागणारा गांधी वगैरे देशातून आयात करून येतो तर त्याच वेळेस पंजाबचा गांधी पाकिस्तानला पाठवतो. कमी खर्चिक असते म्हणजेच भारत देशाचे वेळीचे वस्तु पाठवतो.